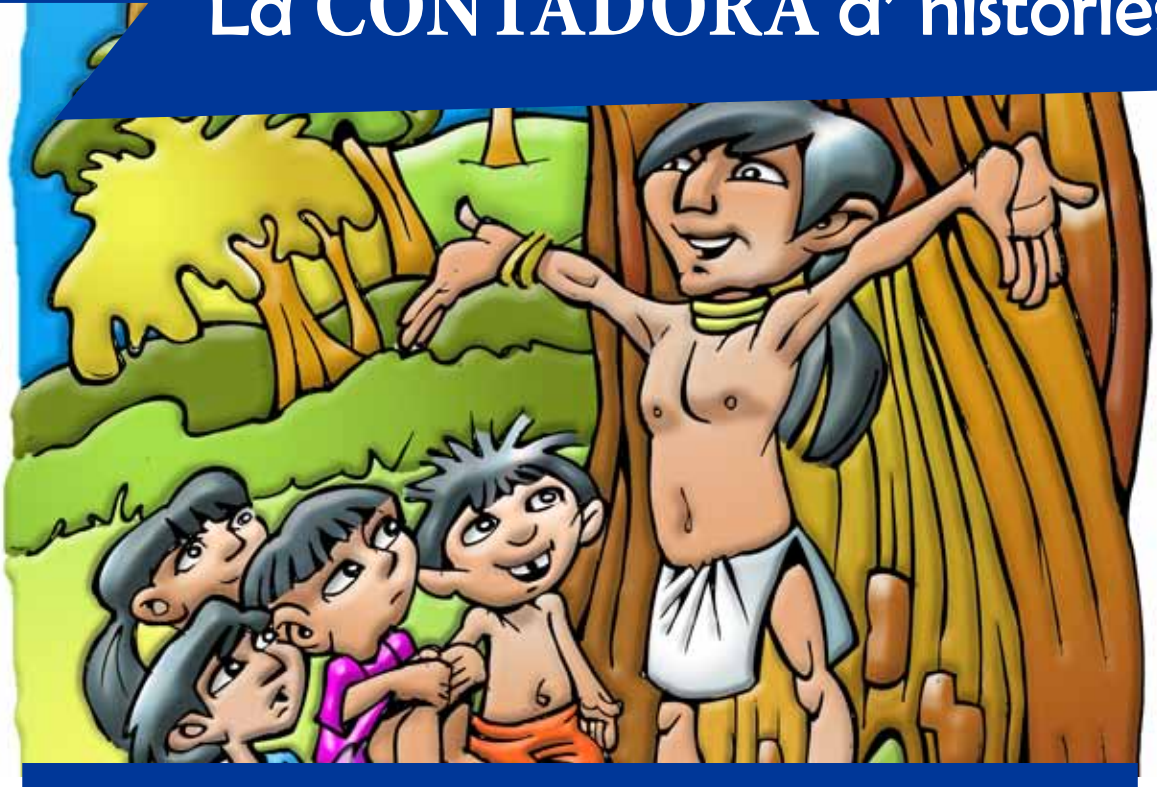

LECTURA

La CONTADORA d' històries

En la meua comunitat hi ha grans matús, contadors d'històries, narradors de contes que ens transmeten les tradicions dels nostres avantpassats, que ens fan volar amb la imaginació i ens ensenyen les coses importants de la vida. Són els encarregats de transmetre els nostres costums i la nostra cultura de generació en generació.

La seua tasca és respectada per tots; inclús molts pares, quan naix un xiquet, els criden perquè siguen ells els qui trien el seu nom, perquè diuen que “el teu nom marcarà el teu destí”.

La meua comunitat està composta per moltes famílies que viuen disperses per la selva en unes quantes aldees; la major és on jo visc, que nosaltres anomenem Sukanne. D'alguna manera és l'aldea principal, on està l'escola i se celebren tots els esdeveniments que impliquen tota la comunitat. Al sukanne totes les cases hi estan col·locades formant un gran cercle. Cada nit encenem una foguera al centre i mentres uns mengen, altres fabriquen les seues ferramentes de caça i altres conversen.

Fa molt de temps, al Sukanne hi vivia una xiqueta que es deia Yara, que significa “ocell que trenca la nit”, ja que va nàixer a l'alba, quan canta l'ocell yara.

Yara anava a escola, encara que, en aquells anys, no era habitual que les xiquetes estudiaren, ja que solien estar a casa ajudant la mare, cuidant dels germans o amb moltes altres obligacions.

El que més li agradava era el moment en què el mestre, a la fi del matí, els reunia davall del gran arbre i els contava un conte. Per això ella posava molta atenció en les classes d'ortografia i de lectura, per a poder escriure i contar les seues pròpies històries algun dia, com feia moltes nits amb els xiquets i xiquetes més menuts, entre ells els seus germans, que l'escoltaven amb admiració.

Esta història comença el dia en què, en acabar la sessió de contes, el mestre els va comentar:

- Xiquets, s'acosta la Nit dels Matús. Heu de dir-me quins de vosaltres vos hi presentareu enguany. Sabeu que podeu practicar en classe i que, entre tots, vos ajudarem a preparar-vos.

Eixa jornada se celebra cada dos anys i és una de les nostres grans tradicions. Ja vos vaig dir la importància que té la figura del matú; per això, és necessari que, des de xicotets, es vagen formant els futurs contadors d'històries. En eixa jornada, tots els matús de la nostra comunitat acudixen al Sukanne. Durant un dia sencer no paren de contar històries i, a poqueta nit, s'encenen les fogueres i arriba l'oportunitat per als xiquets.

La Nit dels Matús servix per a seleccionar els qui, realment, demostren que tenen qualitats per a complir eixa tasca tan important. A més, permet descobrir el xiquet investit amb l'esperit de l'àguila. Per a nosaltres, totes les persones tenim l'esperit d'un animal: el de l'àguila és l'esperit més valorat perquè té la capacitat de volar i, des de l'altura, captar la verdadera essència del cor de la selva.

- Per favor, que alcen la mà els xiquets que s'hi vulguen presentar, va dir el mestre.

Tots es van mirar nerviosos: decidir-se a participar-hi era una responsabilitat molt gran!

Yara no tenia cap dubte i va ser la primera a alçar la mà. A la boca se li havia dibuixat un somriure enorme i els ulls li brillaven d'il·lusió. No obstant això, la cara se li va transformar quan tots els seus companys van començar a riure i el mestre li va dir:

- Yara, des de quan una xiqueta pot ser contadora d'històries? Només els xiquets poden ser-ho, només ells porten dins els esperits dels animals de la selva. Estos mai s'assentarien en l'ànima d'una dona; a vosaltres vos acompanyen els esperits de la terra, que vos ajuden en les vostres tasques de la llar.

- Però, mestre, a mi m'encanta contar històries, practique cada nit i vull participar-hi.

- No insistisques, Yara, això és impossible. A més, ho diu la nostra tradició. Només els hòmens grans, posseïts per l'esperit de l'àguila, poden obtindre la saviesa i transmetre la nostra cultura.

La resposta del mestre hauria desanimat a qualsevol, però Yara no es rendia fàcilment i durant uns quants dies va tornar a demanar-li que li permetera participar-hi, però no va servir de res:

- Yara, has d'entendre que es tracta d'un assumpte molt important. No pots continuar actuant com una xiqueta capritxosa. Hi ha coses que no depenen de nosaltres, són així i no es poden canviar per molt que t'hi entestes. I esta és una d'elles.

El gran dia va arribar i l'aldea es va omplir de gent. Els mestres matús van contar històries i llegendes durant tot el dia. I quan va arribar la nit i es va encendre el foc, ocuparen els seus llocs i observaren amb atenció els candidats. Deien que ells podien localitzar l'elegit pel sol fet de mirar-lo, perquè als seus ulls hi estaria reflectida la mirada de l'àguila.

Yara s'havia alçat molt d'hora, no havia dormit en tota la nit pensant en les paraules del mestre, en la tradició, en la seua passió per contar històries... Estava asseguda en una de les branques del seu arbre favorit perquè li encantava observar-ho tot des d'allà dalt i no se li escapava cap detall.

L'últim participant va acabar la seua història, tots el van aplaudir molt i el jurat de matús es va col·locar en cercle per a prendre la decisió final.

En eixe moment, Yara es va incorporar i, des de l'arbre, va començar a contar la història que, sense que ningú ho sabera, havia estat preparant durant l'últim mes.

Al principi, tot el món es mostrava desconcertat perquè no sabien d'on provenia eixa veu. Quan la van localitzar, alguns hòmens, entre ells son pare i el mestre, van intentar parar-la perquè pensaven que el que estava fent era una ofensa per a la comunitat; hi havia, però, quelcom màgic en la seua narració, i encara que volien detindre-la, van quedar atrapats per ella..

Quan Yara va acabar de contar la seua història, els mestres matús estaven paralizats. No hi havia cap dubte: no sols era una narradora extraordinària, sinó que la seua mirada sàvia i la seua presència en la part alta de l'arbre deixaven clar que ella era la marcada per l'esperit de l'àguila:

- No és possible! No és possible! És una xiqueta!, murmuraven.

Fins que un d'ells, el més ancià, es va alçar i li va cridar:

- Esperit d'àguila, baixa i habita entre nosaltres, atés que ja t'hem reconegut.

Ningú es podia creure el que estava passant.

Yara es va despenjar i baixà a terra, i començà a caminar entre la gent. Tots la miraven sorpresos, sense dir una paraula; ningú es movia, excepte els seus dos germans menuts, que van eixir corrent a abraçar-la.

El seu mestre la va mirar i va acatxar el cap, avergonyit, perquè havia comprés que no havia sigut just amb Yara per haver pensat únicament en la tradició. Tot i això, ella entenia que trencar amb les tradicions no era fàcil, de manera que, al passar pel seu costat, li va picar l'ullet i li somrigué.

A partir d'aquell dia, moltes famílies van ser conscients que no havien d'impedir les seues filles somiar fer coses diferents de les que sempre havien fet les dones.

Des de llavors, som moltes més les xiquetes que, per exemple, hem anat a escola. Ara podem triar el que volem ser. Ja no hem d'imaginar-ho: ho podem fer.

Yara era la meua iaia. Ella va ser la primera dona matú de la meua comunitat, la que ens va obrir el camí a les altres.

Gràcies a ella, hui puc presentar-me a esta Trobada Internacional de Jovens Narradors, i vosaltres sou els primers que heu conegut la seua història.

